

**Вінницький національний медичний університет
ім. М.І. Пирогова**

РИМША С.В., РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА Н.В.

**ПРОПЕДЕВТИКА ПСИХІАТРІЇ
з основами загальної психології,
патопсихології та психопатології**

Видавець Марченко Т. В.

Львів 2023

УДК: 316.6:355.4

Р 51

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- НМАПО імені П.Л.Шупика, кафедра сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги, зав. кафедри, доктор медичних наук, професор **Л.Ф. Матюха**

- КНУ ім.Т.Г.Шевченко, директор Інституту психіатрії, доктор медичних наук **І.Я. Пінчук**

- НМАПО імені П.Л.Шупика, кафедра психіатрії, психотерапії та медичної психології, зав. кафедри, доктор медичних наук, професор **Г.Я. Пилягіна**

Римша С.В., Рациборинська-Полякова Н.В.

Р 51 Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології:
[навчальний посібник] / С.В. Римша, Н.В. Рациборинська-Полякова. – Львів: Видавець ФОП Марченко Т.В., 2023. – 520 с.

Автори, розкривають засади формування психічних порушень на основі закономірностей функціонування психіки у нормі; аналізують особливості сучасних підходів до класифікації психічних розладів; надають практичні пропозиції щодо використання спеціалізованої інформації у діяльності непрофільних або суміжних фахівців без медичної освіти.

Для широкого кола лікарів (інтернів, загальної практики – сімейної медицини), психологів, реабілітологів, спеціалістів відновлювальної медицини, соціальних працівників, волонтерів, військовослужбовців, наукових працівників, медичних страхових компаній, менеджерів.

ISBN 978-617-7937-25-7

© Римша С.В.,

Рациборинська-Полякова Н.В.

© Видавець ФОП Марченко Т.В

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ПСИХІАТРІЯ ЯК НАУКА. ОРГАНІЗАЦІЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ. РЕГІСТРИ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ, ЇХ ПОШИРЕНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ЕТИКИ ТА ДЕОНТОЛОГІЇ В ПСИХІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ	6
Розділ 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПАТОПСИХОЛОГІЇ	50
2.1. <i>Розлади сфери чуттєвого пізнання</i>	52
2.2. <i>Розлади емоцій</i>	72
2.3. <i>Розлади ефекторно-вольової сфери</i>	84
2.4. <i>Розлади уваги</i>	90
2.5. <i>Розлади мислення</i>	102
2.6. <i>Розлади пам'яті</i>	119
2.7. <i>Розлади інтелекту</i>	135
2.8. <i>Розлади свідомості</i>	145
2.9. <i>Загальні психопатологічні синдроми</i>	177
Розділ 3 ЕНДОГЕННІ ПСИХІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ	205
3.1 <i>Шизофренія, шизотипові та маячні розлади</i>	206
3.2 <i>Афективні розлади</i>	262
3.3 <i>Функціональні розлади пізнього віку</i>	291
Розділ 4 ЕНДООРГАНІЧНІ ПСИХІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ	302
4.1 <i>Дементні стани</i>	302
4.2 <i>Дегенеративні психічні захворювання</i>	306
4.3 <i>Розлади психіки судинного генезу</i>	314
4.4 <i>Епілепсія</i>	321

Розділ 5. ЕКЗООРГАНІЧНІ ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ.....	346
5.1. <i>Концепція К. Бонгеффера про екзоорганічні синдроми.....</i>	<i>347</i>
5.2. <i>Психічні розлади при ЧМТ.....</i>	<i>353</i>
5.3. <i>Психічні порушення при пухлинах головного мозку.....</i>	<i>359</i>
5.4. <i>Соматогенні психічні розлади.....</i>	<i>360</i>
5.5. <i>Розлади екзогенно-інтоксикаційного регістру.....</i>	<i>364</i>
Розділ 6. ПСИХОГЕНІЇ.....	377
6.1. <i>Загальне уявлення про психогенії.....</i>	<i>377</i>
6.2. <i>Реактивні психози.....</i>	<i>386</i>
6.3. <i>Неврози, невротичні реакції та стани, невротичний розвиток.....</i>	<i>399</i>
Розділ 7. АНОМАЛІЇ РОЗВИТКУ.....	449
7.1. <i>Розлади особистості.....</i>	<i>449</i>
7.2. <i>Розумова відсталість.....</i>	<i>490</i>
7.3. <i>Розлади психологічного (психічного) розвитку з початком, специфічним для дитячого віку та емоційні розлади і розлади поведінки, що починаються зазвичай у дитячому і підлітківому віці.....</i>	<i>497</i>
ЗАКЛЮЧЕННЯ.....	516
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	517

ВСТУП

Психіка (грец. *psyche* - душа) - форма активного відображення суб'єктом об'єктивної реальності, що виникає в процесі взаємодії високоорганізованих живих істот із зовнішнім світом і здійснює в їх поведінці (діяльності) регулятивну функцію.

Психіка ототожнюється з такими принциповими поняттями, як «свідомість», «мислення», «пізнання», «ідея», «дух», і розуміється як особлива властивість високоорганізованої матерії, що складається у відображенні об'єктивної дійсності у формі ідеальних образів.

Психіка не матеріальна, а ідеальна, але поза і незалежно від матерії психічна діяльність функціонувати не може.

Видатний німецький психіатр В. Грізінгер стверджував, що душевні хвороби - це хвороби мозку і багато в чому засновані на рефлекторної діяльності.

**Римша Софія Віталіївна
Раціборинська-Полякова Наталія Володимирівна**

**ПРОПЕДЕВТИКА ПСИХІАТРІЇ
з основами загальної психології,
патопсихології та психопатології**

Навчальний посібник

Підписано до друку 14.10.2020 р.
Формат 60×84/16. Папір друк. № 2.
Гарнітура Minion Pro.
Умовн. друк. арк. 30,23. Тираж 300 прим.

Видавець Марченко Т. В.
79053, Україна, Львів, В.Великого 51/50,
тел. +38 (050) 370-19-57
e-mail: picha1938@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом телебачення і радіомовлення
України

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.